

II. ULUSAL MİMARLIK DÖNEMİ SONRASI GELİŞMELER (1950 – 1970)

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

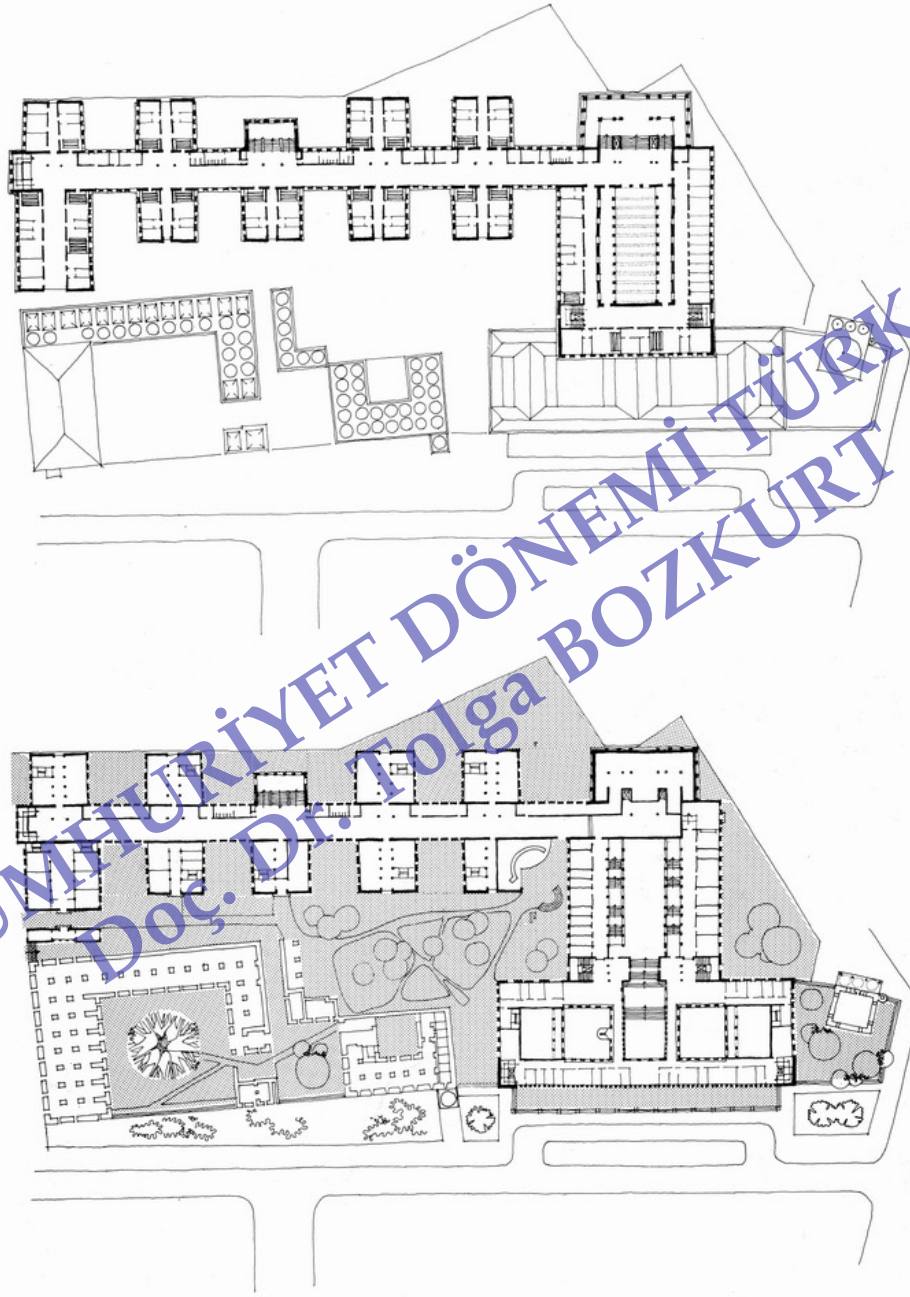
1940'lı yılların sonlarına doğru II. Ulusal Mimarlık Dönemi'nin özellikleri yavaş yavaş ağırlığını yitirmeye başlar.

Bunun ilk belirtisi, *İstanbul Adalet Sarayı* yarışmasının sonuçlarıdır. Yarışmayı kazanan **Emin Onat ve Sedat Hakkı Eldem**'in, II. Ulusal Mimarlık Dönemi'nin büyük boyutlu yapılarını üreten kişiler olmalarına karşın, bu yarışmaya sundukları projeyle, geçmişten uzaklaşan, uluslar arası mimarlık ortamına yaklaşan bir tutum izledikleri görülür.

İstanbul Adliye Sarayı (1949), Sedat Hakkı Eldem Orhan Arda

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

Dünyadaki hızlı gelişmeler, bu yıllarda olanakların el verdiği oranda ülkemize aktarılmaya, ulusal mimarlık akımının etkileri gittikçe zayıflamaya başlamıştır. Artık yeni biçimler aranmaya, teknik olanaklar denenmeye -kişisel düzeyde de olsa- yeni bir arayış içinde mimarlık ortamımız değişime uğramaktadır.

SAN 416 - CUMHURİYET BOZKURT
Doç. Dr. Tolga BOZKURT
TÜRK MİMARİSİ

Bülent Özer'in "... Akademi ve İTÜ Mimarlık Fakültesi gibi Türkiye'nin en önemli iki mimarlık müessesine hakim olan anlayış, milli mimari ile monümental mimari fikirlerini, aşağı yukarı 1951 yılına kadar bütün katılığıyla devam ettirebilmiştir" biçiminde yansıttığı durumdan, bu kurumlar kısa sürede sıyrılabilmişler, ayrıca Ankara'da ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nin açılmasıyla, eğitim kurumlarında yaygınlaşma olmuştur. Daha sonra bunu KTÜ ve diğer üniversiteler izlemiştir.

1954'te Mimarlar Odası'nın kurulabilmesine olanak sağlayan yasanın çıkmasıyla, örgütlenme sorunu zlebilmiř, yabancı mimarların sayısı da gittikçe azalmıştır.

1950'li yıllar, mimarlıkta uluslar arası sisteme açılışın ilk dönemidir. Bu dönemde ithal olanakların çoğalması, birçok yabancı mimarlık dergisinin getirilmesini sağladı. Böylece, yabancı dil bilmeyen, yabancı ülkeleri tanımayan mimarlar, gelişmiş ülkelerdeki mimarlık hareketlerini sadece bu dergilerdeki fotoğraflardan izleyerek tanıdı. Türkiye'deki yapı teknolojisi de ithal edilen mimari biçimlerin geldiği ülkelerdeki seviyeye erişmemiştir, bu nedenle bizdeki uluslar arası üslup uygulamaları yerel olarak kalmıştır.

Uluslar arası üslubun kullandığı malzemelerden çelik, Türkiye'de pahalı ve uygulama tekniği bilinmeyen bir malzeme olduğu için Türk mimarları daha çok bilinene betonarmeye yöneldiler.

MİMAR

A Y L I R M E C M U A

1931

İKİNCİ
KANUN

1

ARKİTEKT

ALYIN YAPİ-SANATI, ŞEHİRCİLİK VE TEZVİNİ SANATLAR HECMARI

Yazı ve resimler: Sergi evi, Ankara. Arkitekt Sevil Balmum, Atatürk evi ve heykeli, Haykârı, Nurettin Sunan, C. Harik, perlati proje, Arkitekt Leman Çevre, Arkitekt İsmailoğlu Bankası, YİB Projesi, Arkitekt Bayr Erkin, Mimarlık gazetesine, Arkitekt Şehadet Ünal, Başın memlekotlerde mimarlık, Yabancı dergilerden, A. İstanbul G. S. Birgi Mimar subesi 1934 raporu, Duyumlar

Sinai Yıl 1935 İstanbul. Fiyatı 1 Lira. SAYI:

4

9 Mayıs G. H. Perlati
Hayat Teplentisi

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

MİMARLIK

75

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

1950'den bugüne, Türkiye'de mimarlığın incelenmesinden, 1950-1960 arası ve 1960 sonrası olmak üzere iki döneme ayırmak genel bir eğilimdir. Bununla birlikte, pek çok açıdan 20. yüzyılın ikinci yarısını tek bir dönem olarak ele almak daha doğrudur.

1950 sonrasında pek çok anlayış, üslup ve düşünce aynı anda bir arada varolabileceklerdi. Bu bir anlamda mimarlık ortamında da "demokratikleşme"nin başladığını göstermektedir.

20. yüzyılın ikinci yarısına gelinceye kadar, Türkiye'de mimarlık, bir yandan devletin resmi siyasetinin, öte yandan egemen ideolojinin bir oranda aracı olmak durumunda kalmıştır.

20. yüzyılın ikinci yarısında Türkiye'de Batı'nın tüm akımlarına ait örnekler görülebilmektedir. Bunlar başlıca;

- Rasyonalist – Pürist anlayış
- Brütalist Anlayış
- Bağımsız Biçim Arayışları
- Geleneksel Mimarlık Değerlerinin Yeniden Yorumlanması.

Rasyonalist-Pürist Anlayış:

Bu dönem temel geometrik biçimlerin kullanıldığı, büyük ölçüde cam ve çelik malzemeye dayanan, modüler cephe düzenine sahip bir mimarlığı amaçlamaktaydı.

İlginç olan, çok kısıtlı olanaklarıyla Türkiye'nin bu mimarlığı hemen benimsemesidir.

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

İstanbul Hilton Oteli : 1952 - 1985 Mimarlar: Skidmore, Owings and Merrill (SOM) Türkiye'nin ilk beş yıldızlı otelidir. 1939 tarihli Prost Planı'nda Taksim-Harbiye-Maçka aksı üzerinde gerçekleştirilmesi öngörülen 2. no.lu park alanı ilk kez Hilton Oteli'nin yapımı için imara açılmıştır. 1952 de Amerikalı mimarlık grubu Skidmore, Owings and Merrill (SOM) tarafından tasarlanan yapının yerel danışmanı ve kollaboratörü Sedad Hakkı Eldem idi. İstanbul Hilton Oteli, 2. Ulusal Mimarlık Dönemi'nin kapanışını örnekleyen yapılar arasındadır. Geniş giriş katı üzerinde pilotilerle yükselen yatak katlarının prizmatik kitleleri ile oda ve balkonların cephede oluşturduğu kafes doku ve bunların oranları Türkiye'de Uluslararası Üslup'un karakteristiği olarak benimsenmiştir.

Yapı, 21x100 m boyutunda bir dikdörtgenler prizması biçiminde, toplam 258 odalı 8 yatak katı ile resepsiyon, lobi, oturma salonları ve restoranlar, yönetim, servis hacimlerini barındıran üç kattan oluşur.

Sedad Hakkı Eldem, projeye iki önemli katkıda bulunmuştur. Birincisi, balo salonunun divanhane çağrışımlı haçvari planı, öteki ise girişteki uçan halı simgesini çağrıştıran dalgalı saçaktır.

Eldem ayrıca 1965'te, uygulanmayan, bir genişletme projesi hazırlamıştır. 1975'te hazırladığı otopark, dükkânlar ve ofis projesi uygulanmıştır. 1984'te gazino-şadırvan ve ek odaların yapımı ve bir sergileme merkezi eklenmiştir. 1985'te balo salonu terası altına Park Floors eklenerek oda sayısı 500'e çıkarılmıştır.

Ankara Kızılay İşhanı (1959)

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doc. Dr. Tolga BOZKURT

Brütalist Eğilimler: Akımın temel özelliği “mimari dürüstlük” olarak tanımlanabilir. Yapı, artık gerek malzemesini, gerekse de işlevini dürüstçe dışa vuracaktır.

Sonuçta, ana belirtisi çıplak beton kullanımını olan Brütalist yapılar, kentlerimizin belirgin öğeleri olmuşlardır.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi 1962- 1963 Ankara Mimari tasarım: Altuğ Çinici , Behruz Çinici

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

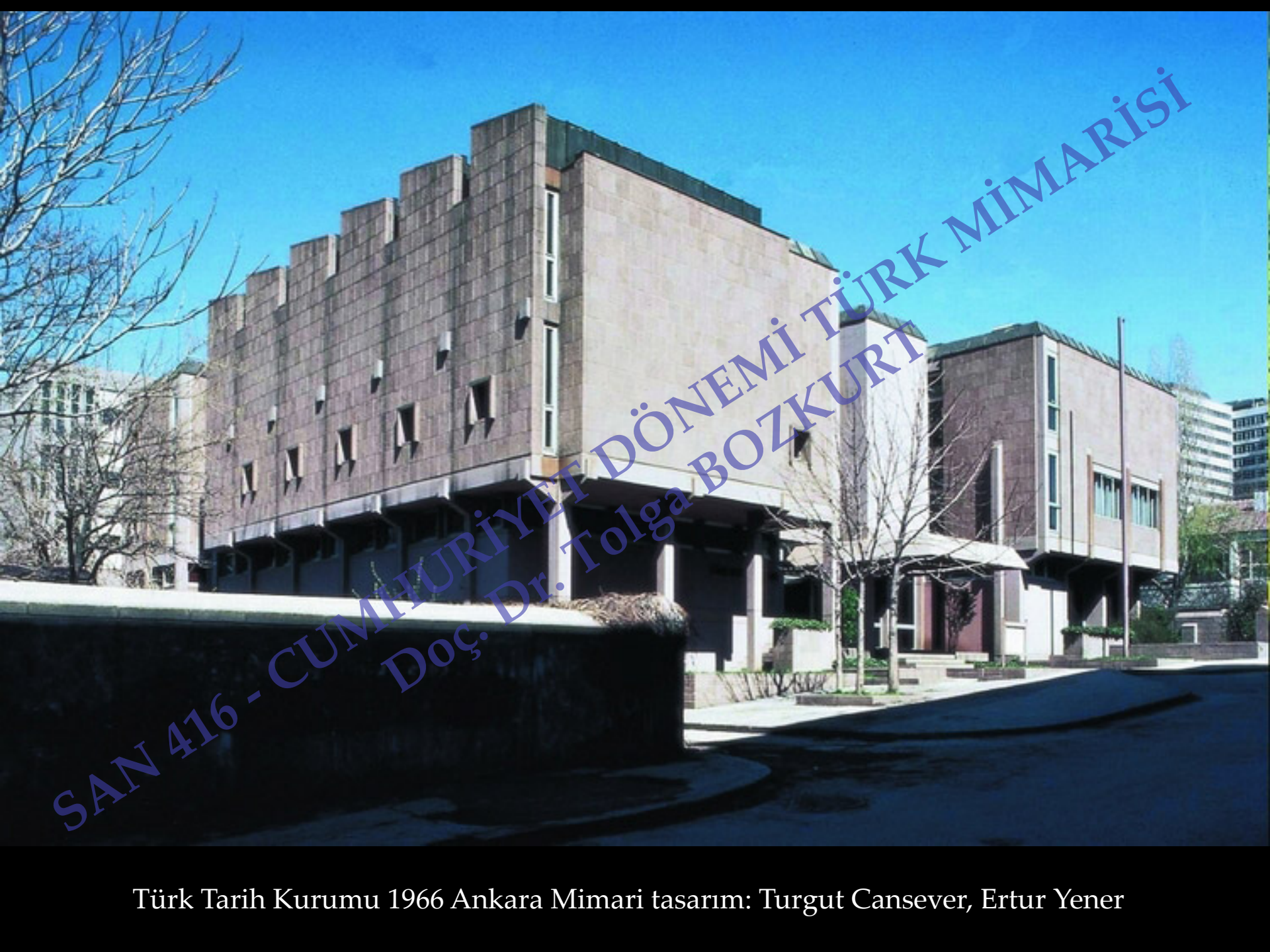
SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

Harbiye Orduevi Harbiye - İstanbul Mimari
tasarım: Metin Hepgüler

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

Stad Oteli 1965- 1970 Ulus- Ankara Mimari
tasarım: Doğan Tekeli, Sami Sisa, M. Hepgüler

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

Türk Tarih Kurumu 1966 Ankara Mimari tasarım: Turgut Cansever, Ertur Yener

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

TÜRK TARİH KÜLTÜR

Bağımsız Biçim Arayışları (Organımsı Mimarlık):

Genel özelliği doksan derecenin bağlayıcılığından uzaklaşmak olan bağımsız biçimlenme tutumu, daha 1910'ların sonunda Almanya'da Ekspresyonizm (dışavurumculuk) adı altında belirmişti.

T.C. ENERJİ VE TABİİ
KAYNAKLAR BAKANLIĞI

Verimlisini takın...
Eviniz aydınlansın.
Faturanız azalsın.

www.enerj.gov.tr

MADEN İŞLETMELERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Etibank Genel Müdürlüğü, Tuğrul Devres-Yılmaz Tuncer-Vedat Özsan

T.C. ENERJİ ve TABİİ
KAYNAKLAR BAKANLIĞI

Verimlisini takın...
Eviniz aydınlansın.
Faturanız azalsın.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2004 ÖSS
TÜRKİYE SAYISAL
1.
HUŞİYE YILDIZ

ACI

ÇAYIR

KOCAM
KARAHAN
29

SANATÇI CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

İstanbul Belediye Sarayı 1953 Sarayhane, Nevzat Erol

Istanbul Taksim Sheraton Oteli (1959)

SAYI 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

Büyük Ankara Oteli (1960),
Marc Saugey ve Yüksel Okan

Ankara GATA (1962), Yılmaz Sanlı – Yılmaz Tuncer – Güner Acar

Ankara MSB Tandoğan Öğrenci Yurdu
1966- 1968

Mimari tasarım: Şevki Vanlı , Ersen
Gömleksizoğlu

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

Ankara İş Bankası Genel Müdürlüğü
Ayhan Böke-Yılmaz Sargın

Geleneksel Mimarlık Değerlerinin Yeniden Yorumlanması:

1950'li yıllarda, Türk mimarlığının Batı'dan çok geniş ölçüde etkilendiği ve bu etkinin günümüzde de sürdüğü bilinmektedir. Bu duruma bir karşı çıkış kaçınılmazdı.

Bu yeni düşünsel çerçeve içinde, bir yandan konut sorunu ana ilgi alanı olmuş, öte yandan bize özgü bir mimarlığın biçimsel araştırmaları belirmeye başlamıştır.

- Türk Tarih Kurumu Binası
- İstanbul Adalet Sarayı
- Zeyrek Sosyal Sigortalar Kurumu Binası
- Taksim Atatürk Kitaplığı

Son Yıllardaki Gelişmeler:

Rasyonel, fonksiyonel anlayıştaki uluslararası üslûp, 1970'li yıllarda Türkiye gerçeği çerçevesinde yeniden ele alınmış ve ülke teknolojisinin olanaklarına uyarlanmıştır. Düz çatılar akıyor diye eğimli çatıya dönülmüş, enerji tasarrufu pencerelerin küçülmesine neden olmuş, ekonomi ucuz malzeme seçimini gerektirmiş ve böylece bir Bayındırlık Mimarisi ortaya çıkmıştır.

1960'lar sonrasında, yapı inşaat sürecinin uzunluğu, pek çok devlet yapısının bitmeden önce düşünsel ve fiziksel açıdan eskimesine neden olmuştur. Bürokrasinin yavaş işleminin sonucu, bakanlıklar kendilerine bağlı genel müdürlük yapılarına el koymuştur. Bir yapının bitmeden el değiştirerek başka amaçlarla kullanılması başkent Ankara'dan Anadolu'ya yayılmıştır.

Post Modern Mimarlık: 1970 sonrasında gelişmiş batı ülkelerinde başlayan Post Modernist (Modern sonrası) akım ülkemizde de ürün vermeye başlamıştır.

Halk Bankası Genel Müdürlüğü 1993
Ankara

Mimari tasarım: Doğan Tekeli, Sami
Sisa

ATAKULE , Ragıp Buluç

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

Çorum Binevler Sitesi (Altuğ ve Behruz Çinici)

Datça Aktur (Ersen Gürsel – Nihat Güner – Öcal Ertüzün – Mehmet Çubuk)

www.konut.com.tr

Lassa Fabrikası 1975- 1977 İzmit Mimari tasarım: Doğan Tekeli, Sami Sisa

Ankara Atatürk Kültür Merkezi 1981, Mimari tasarım: Filiz Erkal, Coşkun Erkal

Şekerbank Genel Müdürlüğü 1982 Ankara Oral Vural

Atatürk Havalimanı 1984 Yeşilköy- İstanbul Mimari tasarım: Hayati Tabanlıoğlu

Sürücüler Terasevler 1989- 1992 Ankara Mimari tasarım: Nuran Karaaslan(Ünsal), Merih Karaaslan, Mürşit Günday

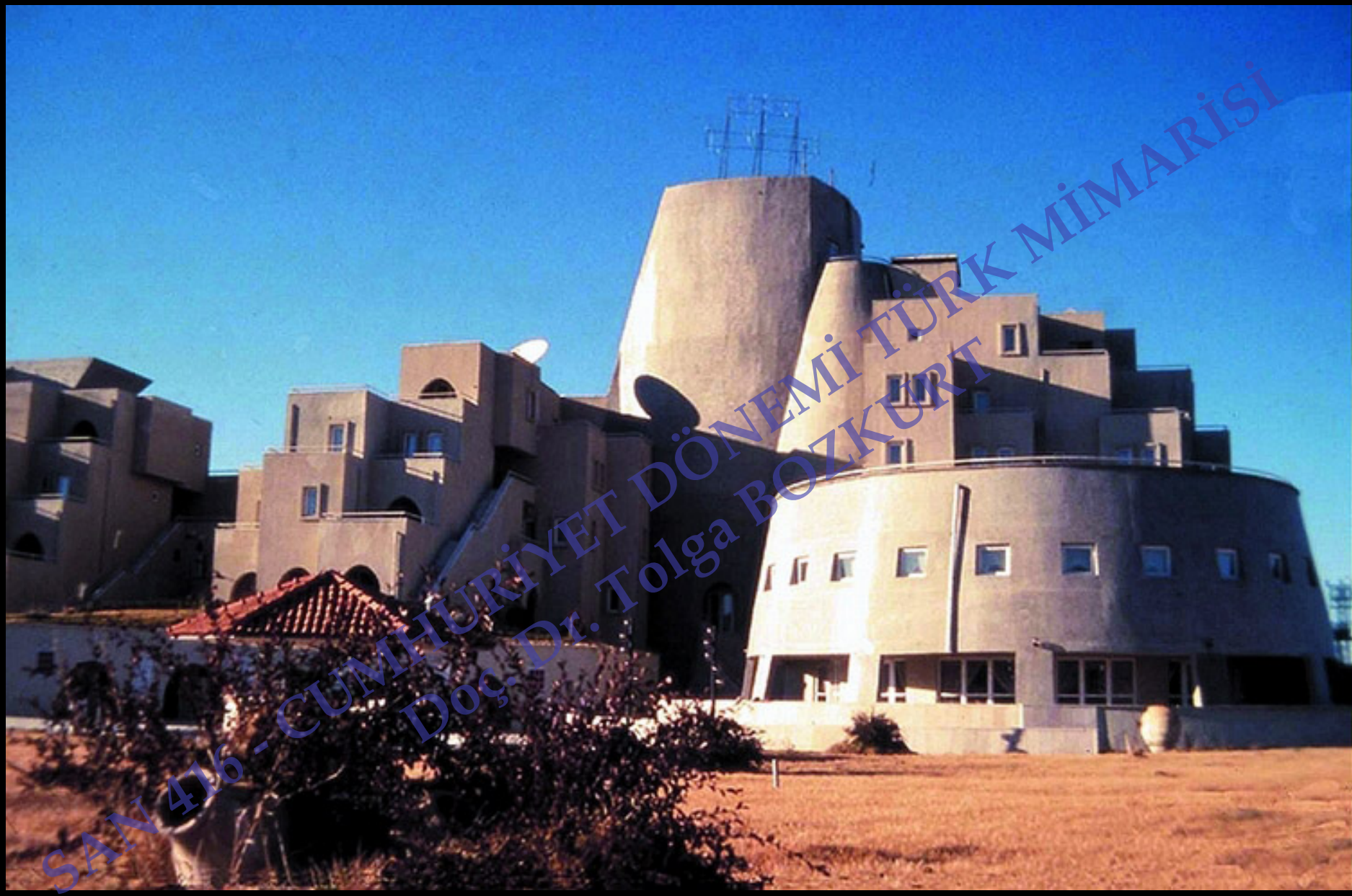

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

Demir Evleri 1983- 1991 Torba- Bodrum

Mimari tasarım: Turgut Cansever, Emine Ögün, Mehmet Ögün ve Feyza Cansever.

Peri Tower Oteli 1989- 96 Kapadokya Mimari tasarım: Nuran Ünsal, Merih Karaaslan

Üsküdar'da Yalı 1994 Üsküdar- İstanbul Mimari tasarım: A. Hayzuran Hasol ,
Doğan Hasol , Ayşe Hasol Erktin

Çamlıca'da Ev 1990 Çamlıca- İstanbul

Mimari tasarım: A. Hayzuran Hasol , Doğan Hasol

1- Özel oturma / TV alanı.

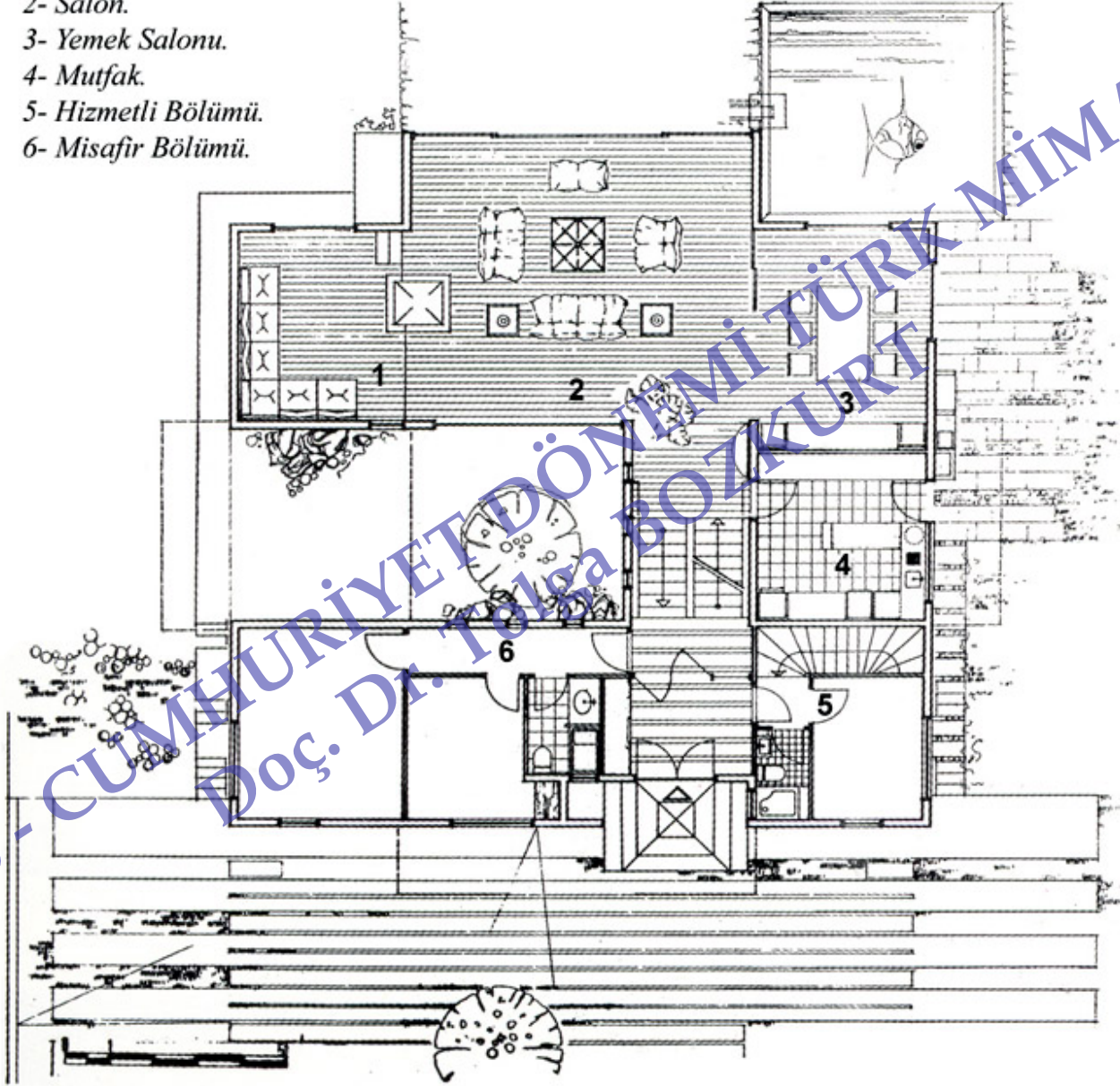
2- Salon.

3- Yemek Salonu.

4- Mutfak.

5- Hizmetli Bölümü.

6- Misafir Bölümü.

SAN 416 - CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARİSİ
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

Günay Çital Evi 1991- 1993 Bodrum- Muğla Mimari tasarım: Han Tümertekin

Mercan ve Platin Konutları 1990'lar Ulus- İstanbul Mimari tasarım: Behruz Çinici

TBMM Cami Kompleksi 1990- 1992 Ankara Mimari tasarım: Behruz Çinici , Can Çinici

Sheraton Oteli ve Karum 1993 Kavaklıdere- Ankara Mimari tasarım: Meinhard von Gerkan, Wolking Marg ve Ort. (gmp)

Sabancı Merkezi 1993 4. Levent-İstanbul

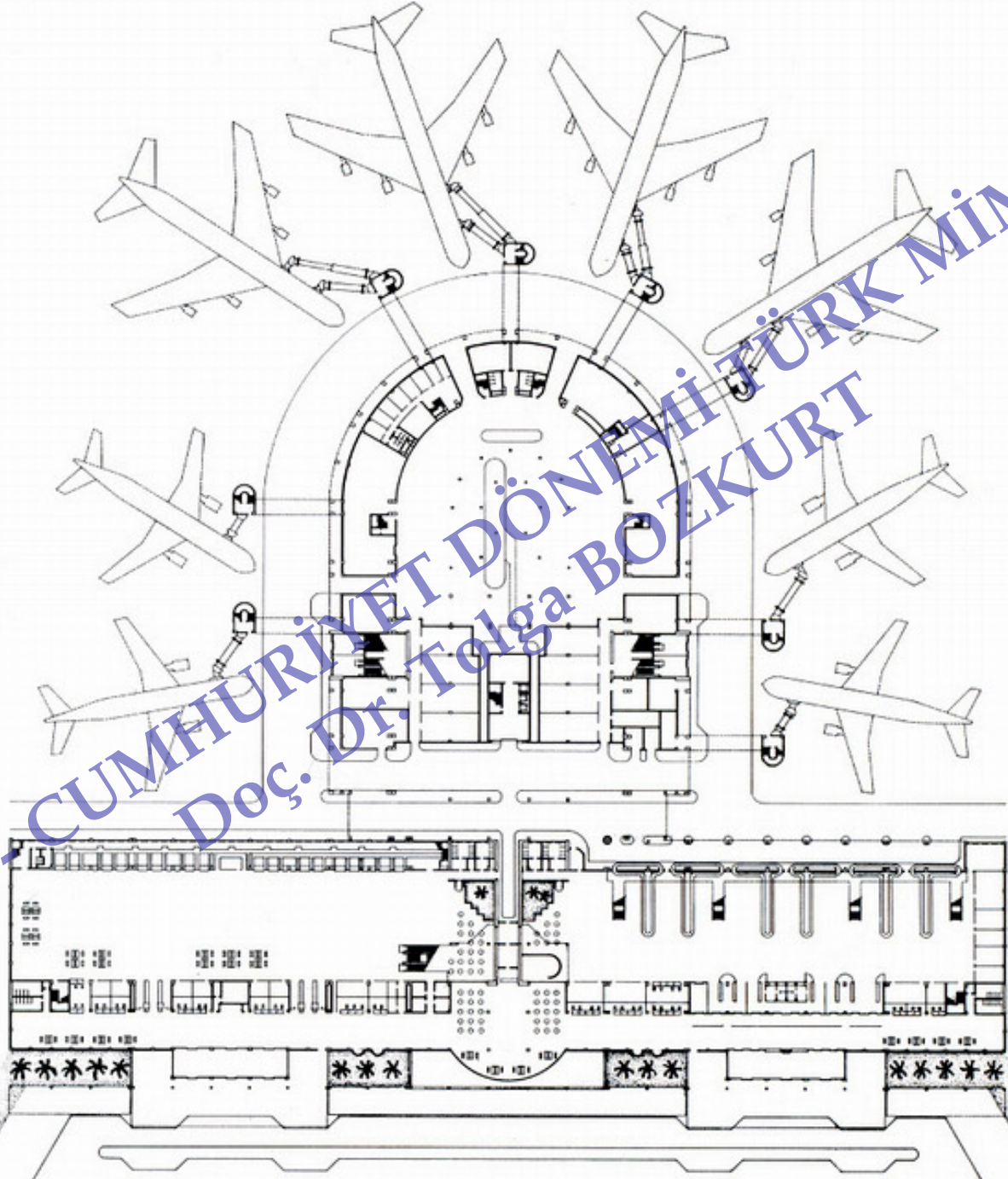
Mimari tasarım: Haluk Tümay, Ayhan Böke

Antalya Havalimanı Dışhatlar Terminali 1999 Antalya

Mimari tasarım: Doğan Tekeli, Sami Sisa

SAN 416

CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MİMARISI
Doç. Dr. Tolga BOZKURT

İş Bankası Genel Müdürlüğü 1999 İstanbul Mimari tasarım: Doğan Tekeli, Sami Sisa

Yüksek İhtisas Hastanesi - Ankara Mimari tasarım: Semra Uygur, Özcan Uygur

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Özeđi (Olbia) 1999 Antalya Cengiz Bektaş

Metrocity İş ve Alışveriş Merkezi 2003 Levent- İstanbul Mimari Tasarım: Doğan Tekeli- Sami Sisa